

(המשך מעמוד 55)

לו: "בגלל לימודיך ושיירותך הצבאית לא תוכל להתיישב עוד שנים רבות, אני יודע דעת יתרה מואת, אני אישית אני מצדדת באירופים ארוכים. זה מעיף את הבחורות, אבל לפעמים זה כל כך נוגע ללב...". וסיפור אהבתם של אליסה וז'ורז' נוגע ללב. במשך תקופה ארוכה מסרבת אליסה להינשא לפני אחותה. אחריה היא מתחילה מקם מאהבתה לז'ורז' בתירוצים מתיררי צימ שונים. ז'ורז' אינו מרפה. הוא מדייק את אליסה בקריאת ספרים כדי שעולם חייו יהיה דומה, והם מתכתבים אודות הספרים שהוא ממליץ לה והיא קוראת.

חליפת המכתבים בין אליסה לז'ורז' הרי פכת יותר ויותר מרגשת ומדכאה. אחרי שירותו הצבאי הוא מגיע אליה והיא שוב משלחת אותו. באותה מסיבת חתונה היא אומרת לז'ורז': "אני חשה לרדך מאושרת יותר מאשר האמנתי שאפשר להיות... אך האבן לי, האבן לא נולדנו לאיש...". ואז היא שוב משלחת אותו. כאשר היא משגרת בעקבותיו מכתב, אותו היא מסיימת: "האב אי פעם תרע עוד כמה אני איהבת אותך? ... עד הסוף אשאר שלך".

פגישותיהם החטופות נמשכות. ובאותה מהן אומרת אליסה לז'ורז': "התאהבת בי דמות דמונית" בעוד ז'ורז' משיב לה: "אני יכול להשבע על אהבתי כעל דבר שחלף" ואז משליכה אליסה לעברו נוסחת הרחקה חדשה: "הודקתני". ז'ורז' עובר ללמד בבית-הספר הצרפתי באחונה, שם הוא שוהה במשך שלוש שנים, ובשובו משם הוא שוב לעירם. להיאבד, כאשר הוא מסתובב ליד שער ביתה ואליסה מגיעה מאחוריו: "היא היתה שונה לכלי הכר. כה רזה וכה חיוורת שליבי נשכר בקרבני...". וכאשר למרות מצבה שב ומציע ז'ורז' נישואים, היא מעיבה לו: "רחה עליינה ירדתי, אל נא נהרוס את אהבתנו".

ז'ורז' שוב נפרד ממנה ותוך פחות מן חודש הוא מקבל מכתב מאחותה: "אליסה המסכנה שלנו איננה...". מסתבר שהיא חלתה במחלה ממארת. שקעה ודעכה עד מותה. לא לפני שהורשה לז'ורז' במעטפה חומה את יומנה, המהווה פרק בספר. מתוך יומנה של אליסה מתברר עולם דאגתה לי ז'ורז'יט, אחותה, תוך שהיא משתפכת באהבתה לז'ורז'. ובפירוט בריחתה מפניו. בסוף יומנה כותבת אליסה: "ז'ורז', הייתי רוצה ללסדך את האיש המצוי...". ואחר היא מסכמת את חייה טרם מותה: "הייתי רוצה להיות, מהר, לפני שאבין שיש שאני לבדי".

הקטע האחרון של הגובלה נפתח כך: "בכל זאת ראיתי שוב את ז'ורז'יט כשהי עטברה. יותר מעשר שנים חלפי מאז ליכתי תכה האחרון שבשירי על על מות אליסה... ז'ורז' מגיע לביקור אצל ז'ורז'יט ובביתה הוא מגלה את בת זקניה, אליסה.

באודות דבר מאת צ'כי לז'י מתומצת המסר העיקרי של השער הצר (בקריאה של ז'ורז', שאמר: "מישפחה, אני שואה אתכן". למיקרא שתי הגובלות שבה ועולה דמותו של מחבר צרפתי זה כמורד בן הדור, הושלך רוב השלכות המוסר, הלקאת הצביעות הדתית והמישפחתית, נשמרים עד עצם היום הזה. ספר מומלץ ביותר לקריאה.

שירה

טהר-לב

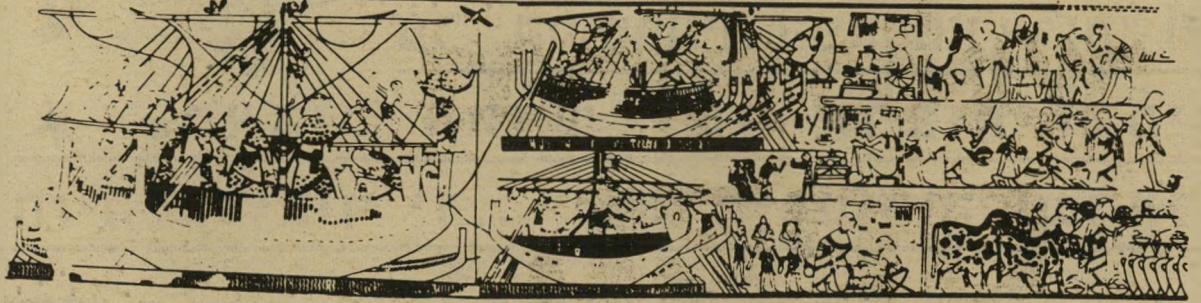
הפיומנאי יורם טהר-לב עושה זאת אחת לכמה שנים. הוא מפגין את עולם השירה הישראלית בסיפורן דק. מעולה ור מעורר מחלוקת. בהתחלה היה זה משק יגור - טוטה (1976) ואחריו הנשיקה הראשונה (1979) - שניהם סיפורי-שירה דקים. שהביאו שירים קצרים, פשוטים ומרתקים, בעלי הומור וחריזה לא יומריניים.

החודש פירסם טהר-לב קובץ שירים שלישי תחת הכותרת שישאר בינינו*. הוצאת הקיבוץ המאוחד. 66 עמודים (כריכה רכה).

קובץ המעיד על כך, שטרם נס ליחו של עולמיה החוויות של מחברו הממשיך ור שר שירה פשוטה בתכלית הפשוטה. שירה שמעבירה את חווית המשורר לקורא. כבר בשיר הראשון, בוקר סתווי, הוא פותח ב"הרהר מצמידה את שמלתך / ומסמנת את גופך לכל פרטיו / אר הזריחה אשר חומק בין ירכיך / יולה אותי עד השקיעה".

ובו הוא כותב: "כיום שהכפתי לראות כוכבים / ולשמע את קול הצרצר כערי כים / ולחזור אל ביתי עם חולצה פחוכה התחלתי לכתוב שירי אהבה". שישאר בינינו מלווה בתמונות ובקטעי תמונות שבינו לבניה, של מוכאלאנג' / לך, דה וינצ'י ג'וא, בוטיצ'י, רמ' ברנדט ואחרים. הספר מעוצב יפה ושיי

בחלק השני, העברים והאבות מובא תיאור רקעם החברתי של האבות, כנען בתקופת האבות, סיפור שבטי החבירה, תרבותם הדתית של האבות ומאמר של יגאל ידין על דרכי המילחמה באלף השני לפני הספירה הנוצרית. פרופסור מור, הוא גם עורכו של הכרך השלישי, השופטים, שחלקו הראשון כנען

סוחרים כנעניים מניעים בספינותיהם לנמל מצרי*

בימי הממלכה המצרית החדשה, בוחן את ההשתלשלות ההיסטורית (ב' מזר), ד"ר מדומי השילטון המצרי (א' מלמט), חיי הרוח והיצירה הספרותית (כורש גור' דין). החלק השני, ראשיתה של האומה, מביא את סיפור יציאת מצריים וכיבוש הארץ (ב' מזר). ההיאחזות וההתנחלות (י' אהרונ'י), ימי השופטים (א' מלמט) והפלשתים ומלחמותיהם בישראל (ב' מזר). החלק השלישי כותרתו היא החברה הישראלית ותרבותה בתקופת ההתנחלות והוא בוחן את הדרך ממיסגרת השבט, האמונה והפולחן אל מוסדות המישפט, הי כהונה והמלוכה.

הכרך הרביעי הוא ימי המלוכה - תרבות וחברה בעריכת אברהם מלמט. ש' צ'למן בוחן בו את האידיאולוגיה של המדינה ורעיון המלוכה. מ' ויינפלד סוקר את היצירה הספרותית באותה תקופה. פרופסור ח' רבין מנתח את התגבשותה של העברית הקלאסית ובו גרינברג בוחן את האמונה הישראלית בתקופת המלך. כה יגאל ידין בוחן את המקורות הארכיאולוגיים של תקופת המלוכה.

הכרך החמישי בסדרה, ימי המלוכה - היסטוריה מדינית, אף הוא בעריכת אבי רהם מלמט. נפתח בסקירת המקורות המקראיים לתולדות תקופת המלוכה (ג'מ' סרנה), המקורות האפיקוריים העבריים (נחמן אביגד), כינון המלוכה הישראלית: ע'י, שמואל, שאול (מ' צבת), ימי דוד ושלמה (בנימין מור). הממלכה המפולגת: רחבעם-אחז / יורבעם / פקח (ש' ייבין).

בהמשך בוחן י' אפעל את אחריתיה של ממלכת ישראל. ח' רביב סוקר את תולדות יהודה. מימי חזקיהו ועד יאשיהו. א' מלמט מביא את שנותיה האחרונות של ממלכת יהודה. ב' עזר' מפרט את שכני ישראל במערב ובמזרח. י' אפעל בוחן את השילטון האשורי בארץ-ישראל וי' אהר' רזני סוקר את הנגב ואת ספר המידבר הדרומי.

המיפעל המדעי-ספרותי של ההיסטוריה של עם ישראל הוא מיפעל מדעי חסרי תקדים, שבהכנתו התקבצו יותר מ-150 טובי המלומדים והחוקרים של תולדות ישראל בימינו. והוא ערוך כדוגמת הספירות ההיסטוריות של קיימברידג', תוך בי חנינה חילונית של תולדות העם.

המולים מבטיחים כי עד לסוף שנת 1982 יראו את בסידרה זו עוד שישה כרכים. שיקפו את תולדות עם ישראל עד למרד בר-כוכבא. בשנים הקרובות עומדות לראות-אור עוד שתי חטיבות, שי יכללו 14 כרכים. בעריכתו של פרופסור יהושע פראוור. בסך-הכל תסתכם הי סידרה ב-25 כרכים, שבהכנתם טרחו מירב זוכי פרסי-ישראל בשטחים שונים הנוגים עם לעם ולארץ, המעניקים פרס תרבותי לישראל.

למרות מחירה הגבוה מומלצת סידרה זו לכל מדף ספרים בישראל.

* תמשיך קיר בקבר מנוא אמן, מסוף המאה ה-15 לפני הספירה הכללית.

ריו של יורם טהר-לב הנו שירים לקיץ, שירים שהחום הארצישראלי, הפשטות ור היופי שלהם עושים משהו גם לאלה ש אינם נמנים עם חסידיו השירה הצרופה.

עיון

בהיוולד אומה

מפעל מו"לי חסרת-תקדים באיכותו החל להתממש באחרונה בארץ. תמישה הכר' כים הראשונים של ההיסטוריה של עם ישראל* ראו-אר כשהם מקיפים 1197 עמודים בפרומט אלבוים, תמונות צב' עוניות של מימצאים ארכיאולוגיים, מפות ופרקי הערות וביבליוגרפיה רחבים בי יותר.

בין משתתפי חמשת הכרכים הראשונים של ההיסטוריה של עם ישראל שותפים פרופסורים רבים. ביניהם: א"י ברנר, מ"א אבנימלך, ד' אשכנז, ש' בורנר, היומר, ו"פ אולברייט, ח"י פולוצקי, ק' ש' ייבין, בנימין מור, יוגאל ידין, י' אהרונ'י, נחמן אביגד, ח' רבין ועוד רבים אחרים. המסכמים את נושאי התמחותם בעברו של עם ישראל ובארכיאולוגיה של המרחב.

הכרך הראשון, ראשית - בשחר הצי"י בילוצ'יה, מביא את הגורם האזורי, את תיאור ארץ-ישראל ושכנותיה (מאת: א"א אבנימלך); האקלים (ד' אשכנז); הצומח (מ' זרני); החי (בורנר-היימר) וההיסטוריה (ו"פ אולברייט). בחלק השני, עמים ולשונות, מצוי מאמרו של ח"י פולוצקי הלשונות השמיות, תיאורו של עורך הכרך, א"א ספיוו, ורשימתו של פולוצקי מצרית. תחת הכותרת היסודות האתניים-לשוניים בוחנים ספיוו וצ' קרבר את לשונותיהם של בני שם, השומי רים החייויים, החתים, האמורים והכנענים. בחלק השלישי, הגורם התרבותי, מובא תיאור המבוא להיסטוריה, המיסגרת ההיס' טורית, יסודות התרבות וחוג התפשטותה של הציולוציה המסופוטמית מאת א"א ספיוו. החלק האחרון בכרך זה בוחן את תרבותה של מצריים העתיקה.

הכרך השני, בעריכת פרופסור בנימין מור, הוא תחת הכותרת האבות, שחלקו הראשון מוקדש לתקופה ולמקורותיה, לי בחינת השורשים הלשוניים של העברית תוך בחינת המיקרא ומקורותיו ההיסטוריים. מצרופת לזה הכרונולוגיה של הי מרחב באלף השני לפני ספירת הנוצרים.

* ההיסטוריה של עם ישראל (1) רא' שית - 248 עמודים (2) האבות - 196 (3) השופטים - 215 (4) ימי המלוכה - תרבות וחברה - 255 (5) ימי המלוכה - היסטוריה מדינית - 283; הוצאת אלכסנדר פלאי + הוצאת עם עובד (פורמאט אלבו' מי + רפרודוקציות צבעוניות).

בשיר אחר, שכותרתו היא ריח הליפסטיק, נזכר טהר-לב ביחיה של דודתו, ובשיר כשאנו הולכים בחוקים הוא מתוודה: "אני כמו גנב / מעיף מבטמי / אל חזה מתנרנד / בחולצה אחרת".

מעלת שירי טהר-לב היא באימוריה ור בחשיפה המציגה מרכיבים בנאליים כמו בשירו על שפת הים: "על שפת הים אני יודע / שאינני דמות הגבר האידאלי / לכן אני לוקח ספר / ועושה פרצוף איני טלקטואלי". גם אווירת השיחורר המיני מלווה את מרבית השירים, כמו בשיר הר גודל איננו קובע בו הוא אומר: "הגודל איננו קובע / אני יודע, שצמתי, קראתי, עדי רעיון מופש / של המשטר הי דימוקרטי". כך גם בשיר לפתוח חוויה, שבו מלווה טהר-לב את חווייתו במעט המור מחוספס: "לפתוח חוויה פליטרה / מבעד לחולצה / הוא אחד התגלילים המפתיעים שלי / למה באת בלי?".

שישאר בינינו מלא כדמויים מן הילי דות, כמו בשיר אי החטמון: "כחושך /

משורר טהר-לב הגודל אינו קובע

מתחילים להפש / אני אותך ואת איתי / כמו רבינוני / על פני האי. מהפשה לאם, כשקט ובכחמון / כי בדינו המפה עם מקום המכחמון. כך גם תרויים של דמויים בנוסח: "שתקמלי אותי כתיניק / ותעובי אותי אריה". קיים בשירי טהר-לב גילוי-לב, שאינו ממעלותיה של השירה, כך שכאשר הוא כותב: "אלה שהיו לך לפני / ואלה שהיו לי לפניך / נמצאים אתנו יחד / אבל כשאת צועקת / הם ברחים כפחד". גילוי-לב זה מגיע לשוא בקצר ובמעולה שבשיריו, דאית אותי בו, כה שם הוא כותב: "ראית אותי כוכה / תפסת כפחון / כאילו ראית את כל הקרי חי".

אחרון שירי הקובץ ביום שהפסקתי לר' אות כוכבים הוא שיר של אנטי-רומנטיקה.